

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изх. № 04-136/28.10.2022

ДО
АРХ. ИВАН ШИШКОВ
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА
РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

e-mrrb@mrrb.government.bg

Относно: Обществено обсъждане на Проект на Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиция по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд – етап I“

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ШИШКОВ,

Обръщам се към Вас по повод Проект на Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиция по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд – етап I“ (Проект), публикуван за обществено обсъждане с краен срок 30 октомври 2022 г.

Очаквано нараства общественият интерес към възможността за участие в проекта, за което са показателни и постъпващите запитвания към институцията на омбудсмана, както и се отчита числеността на бъдещите адресати на акта, които като собственици на жилища в многофамилни сгради представляват значителна част от населението в градовете.

1. Общественото обсъждане на Проекта е избраната форма на процесуално участие на заинтересованите граждани в съответствие с принципа на чл. 2, ал. 2 за публичност и на основание и на чл. 5, ал. 2 от ПМС № 114 от 8 юни 2022 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост, във връзка с глава пета, раздел II от АПК (издаване на общи административни актове). За направените в хода на обсъждането предложения може да се предположи, поради липсата на категоричност, тъй като достъпът до тях е затруднен на посочените електронни линкове на МРРБ и МВУ, че могат да доведат до промени в проекта. Наред с това съгласно чл. 5, ал. 5 от ПМС 144/08.06.2022 г. насоките се публикуват заедно с информацията за откриване на процедурата чрез подбор, в деня на стартиране на приема по съответната процедура.

Поради създадената с това неяснота за потенциалните участници относно настъпилите възможни промени в условията, както и липсата на период за влизането в сила на окончателния текст преди срока за кандидатстване, смятам, че е необходимо проектът да бъде повторно публикуван за обсъждане, с което отчасти би бил смекчен посоченият ефект на неизвестност на задължителните изисквания, с които гражданите е необходимо да съобразят поведението си като адресати на административния акт. Това е така и като се има предвид относително краткия период до определения първи срок за подаване на предложенията, а именно 15.02.2023 г.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

2. Предвид Дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. (Дългосрочна национална стратегия) възниква въпрос: Защо в т. 8 „Допустими дейности“ от Условието за кандидатстване в Проекта са изключени като мерки по сградните инсталации „Топлинно изолиране на тръби“.

Освен това, смятам за целесъобразно да се предвиди като допустима дейност и монтирането на допълнителен контролен топломер след подгревателя за отопление в абонатната станция на сгради – етажна собственост, с централно топлоснабдяване, който служи за отчитане на енергията за отопление като част от общата енергия през отоплителния период.

Следва да подчертая, че задълженията за топлинна енергия, отдадена от сградните инсталации за отопление, са предмет на многобройни жалби и сигнали на граждани до омбудсмана. В редица случаи делът на тази топлинна енергия превишава дела на топлинната енергия за индивидуално отопление на отделните жилища.

Липсата на топлоизолация на тръбите на сградните инсталации за отопление води и до икономическа неефективност на централното отопление в тези сгради, което буди основателно недоволство сред потребителите и води до отказ от този начин на отопление.

С оглед значимия енергоспестяващ потенциал на топлинната изолация на сградните инсталации за отопление и за битово горещо водоснабдяване, смятам, че тази мярка следва да бъде включена в „Допустими дейности“ на Условието за кандидатстване в Проекта, както това е направено за друга важна мярка от същата група, а именно „Модернизиране на съществуваща вертикална отоплителна инсталация чрез изграждане на хоризонтална отоплителна система“.

3. Съгласно предложената т. 2.1. „Изпълнение на процедурата“ от Условието за кандидатстване в Проекта, „в рамките на едно предложение може да се включи само една сграда/блок секция“. Не става ясно какво включва „едно предложение“ – една мярка или пакет от енергоспестяващи мерки (в Дългосрочна национална стратегия са предложени примерни разходоефективни пакети от мерки за различни нива/етапи от енергийното обновяване за всяка от категориите жилищни сгради).

Към момента липсва определение на понятието „предложение“ и това създава несигурност относно допустимостта на финансирането на повече от една мярка за една сграда/блок секция.

Припомням, че съгласно обсъждания Проект обхващат на инвестиционната подмярка „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд“ е избран в съответствие именно с целите на Дългосрочната национална стратегия.

4. В допълнение обръщам внимание на необходимостта от ясно и точно разграничаване на финансовата отговорност на крайния получател (Сдружението на собствениците) и водещия партньор (Общината) при изпълнението на мерките и впоследствие отчитането на изпълнението на заложените цели за спестяване на минимум 30% първична енергия.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Проектът еднозначно определя, че в такъв случай всички получени средства подлежат на възстановяване.

Съгласно т. 6 „Възстановяване на средства“ от „Условия за изпълнение на одобрените инвестиции в рамките на процедурата „Подкрепа за устойчиво енергийно обновление на жилищния сграден фонд – етап I“ (Приложение № 10): „В случай че крайният получател не възстанови доброволно дължимите средства в срок, СНД извършва прихващане от последващо плащане по проекта...“.

Не се конкретизират обаче, основанията за търсене на финансова отговорност на крайния получател. Имам предвид, че крайният получател не е страна по Договора за финансиране между МРРБ, СНД по инвестиция „Енергийна ефективност в сграден фонд“ – Дирекция „Жилищна политика“, от една страна, и „Администратор на безвъзмездна финансова помощ (БФП) Водещ партньор“, от друга страна (Приложение № 6). Освен това, крайният получател няма роля и не може да упражнява контрол в процеса на проектирането на мерките, провеждането на обществените поръчки и избора на изпълнители.

Важно е да се предотврати потенциалната възможност Водещият партньор да претендира Крайният получател да участва във възстановяването на средства по извършени плащания в случаите на неизпълнение на първоначално заложените индикатори за спестяване на първична енергия.

Поради това категоричното ми становище е, че финансовата отговорност на крайния получател следва да се ограничи единствено до случаите на неизпълнение на неговите задължения по раздел VII „Права и задължения“ от Партньорското споразумение между Водещия партньор и Крайния получател (Приложение № 2), довели до прекратяване на споразумението.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА,
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**